

ДІАГНОСТИКА ФАКТОРІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА*

© 2017 СКРИНЬКОВСЬКИЙ Р. М., ПАВЛОВСЬКІ Г., КОСТЮК Н. Р., КОРОПЕЦЬКИЙ О. О.

УДК 65.01

Скриньковський Р. М., Павловські Г., Костюк Н. Р., Коропецький О. О.

Діагностика факторів інноваційного розвитку підприємства

Метою статті є формування й розвиток теоретичних і методичних засад діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства в межах теорії і практики економіки й управління підприємствами. З'ясовано, що під поданою діагностикою слід розуміти процес ідентифікації, аналізу та визначення рівня впливу факторів (позитивних, негативних) на процеси інноваційного розвитку підприємства з метою виявлення та вирішення проблем (наявних, можливих) гальмування його інноваційної активності (впровадження нових технологічних процесів, виробництво інноваційних видів продукції тощо) в контексті забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства. Встановлено, що ключовими бізнес-індикаторами системи діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства є показники, які відображають основні фактори інноваційного розвитку: показник інноваційного розвитку; показник інноваційної активності персоналу; показник забезпеченості підприємства нематеріальними активами; показник майна, необхідного для інноваційного розвитку; показник просування інноваційних видів продукції на ринок. Перспективою подальших розвідок у цьому науковому напрямі є розробка системи часткових діагностичних цілей полікритеріальної системи діагностики діяльності підприємств із урахуванням діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства як часткової діагностичної цілі.

Ключові слова: підприємство, фактори інноваційного розвитку, діагностика, бізнес-індикатори.

Рис.: 3. Табл.: 1. Формул: 5. Бібл.: 23.

Скриньковський Руслан Миколайович – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки підприємств та інформаційних технологій, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

E-mail: uan_lviv@ukr.net

Павловські Гжегож – магістр економічних наук, власник компанії «Zakład Handlowo-Uslugowy VHP» (вул. Костшинська, 17, Гужиця, 69-113, Польща)

E-mail: grawlowski@op.pl

Костюк Наталія Романівна – студент економічного факультету, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

E-mail: natalyya-kostyuk@ukr.net

Коропецький Олег Олександрович – студент юридичного факультету, Львівський університет бізнесу та права (вул. Кульпарківська, 99, Львів, 79021, Україна)

E-mail: lviv-university@ukr.net

УДК 65.01

Скрыньковский Р. М., Павловски Г., Костюк Н. Р., Коропецкий О. А. Диагностика факторов инновационного развития предприятия

Целью статьи является формирование и развитие теоретических и методических основ диагностики факторов инновационного развития предприятия в рамках теории и практики экономики и управления предприятиями. Выяснено, что под представленной диагностикой следует понимать процесс идентификации, анализа и определения степени влияния факторов (положительных, отрицательных) на процессы инновационного развития предприятия с целью выявления и решения проблем (имеющихся, возможных) торможения его инновационной активности (внедрение новых технологических процессов, производство инновационных видов продукции и т. д.) в контексте обеспечения эффективного функционирования и развития предприятия. Установлено, что ключевыми бизнес-индикаторами системы диагностики факторов инновационного развития предприятия являются показатели, отражающие основные факторы инновационного развития: показатель инновационного развития; показатель инновационной активности персонала; показатель обеспеченности предприятия нематериальными активами; показатель имущества, необходимого для инновационного развития; показатель продвижения инновационных видов продукции на рынок. Перспективой дальнейшего исследования в данном научном направлении является разработка системы частичных диагностических целей поликритериальной системы

УДК 65.01

Skrynkovskyy R. M., Pawlowski G., Kostiuk N. R., Koropetskyi O. O. Diagnostics of Factors of Enterprise Innovation Development

The aim of the article is the formation and development of theoretical and methodological foundations for diagnosing the factors of innovation development of an enterprise within the framework of theory and practice of economics and enterprise management. It was found out that the presented diagnostics should be understood as the process of identification, analysis and determination of the degree of influence of certain factors (positive, negative) on the processes of innovative development of an enterprise in order to identify and solve problems (available, possible) of hindering its innovation activity (introduction of new technological processes, innovative types of products, etc.) in the context of ensuring an effective functioning and development of the enterprise. It is determined that the key business indicators of the system for diagnosing the factors of innovation development of an enterprise are indicators that reflect main factors of innovation development: indicator of innovation development; indicator of innovation activity of personnel; indicator of provision of the enterprise with intangible assets; indicator of the property required for innovative development; indicator of promotion of innovative products to the market. The prospect for further research in this scientific direction is developing a system of partial diagnostic purposes of a multicriteria system for diagnosing activities of enterprises with consideration for diagnostics of innovative development factors of the enterprise as a partial diagnostic purpose.

* Роботу виконано в межах науково-дослідної теми Львівського університету бізнесу та права «Системи діагностики та управління діяльністю підприємств (за видами економічної діяльності)», затвердженої на засіданні Вченої ради університету (Протокол № 2 від 29.09.2016 р.).

мы диагностики деятельности предприятий с учетом диагностики факторов инновационного развития предприятия как частичной диагностической цели.

Ключевые слова: предприятие, факторы инновационного развития, диагностика, бизнес-индикаторы.

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Формул.:** 5. **Библ.:** 23.

Скрыньковский Руслан Николаевич – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономики предприятий и информационных технологий, Львовский университет бизнеса и права (ул. Кульпарковская, 99, Львов, 79021, Украина)

E-mail: uan_lviv@ukr.net

Павловски Гжегож – магистр экономических наук, владелец компании «Zaklad Handlowo-Uslugowy BHP» (ул. Костшинская, 17, Гужица, 69-113, Польша)

E-mail: grawlowski@op.pl

Костюк Наталия Романовна – студент экономического факультета, Львовский университет бизнеса и права (ул. Кульпарковская, 99, Львов, 79021, Украина)

E-mail: natalyya-kostyuk@ukr.net

Коропецкий Олег Александрович – студент юридического факультета, Львовский университет бизнеса и права (ул. Кульпарковская, 99, Львов, 79021, Украина)

E-mail: lviv-university@ukr.net

Keywords: enterprise, factors of innovation development, diagnostics, business indicators.

Fig.: 3. **Tbl.:** 1. **Formulae:** 5. **Bibl.:** 23.

Skrynkovskyy Ruslan M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Business Economy and Information Technology, Lviv University of Business and Law (99 Kulparkivska Str., Lviv, 79021, Ukraine)

E-mail: uan_lviv@ukr.net

Pawlowski Grzegorz – Master of Science (Economics), Owner of Company «Zaklad Handlowo-Uslugowy BHP» (17 Kostrzynska Str., Gorzyca, 69-113, Poland)

E-mail: grawlowski@op.pl

Kostiuk Nataliia R. – Student of the Faculty of Economics, Lviv University of Business and Law (99 Kulparkivska Str., Lviv, 79021, Ukraine)

E-mail: natalyya-kostyuk@ukr.net

Koropetskyi Oleh O. – Student of the Faculty of Law, Lviv University of Business and Law (99 Kulparkivska Str., Lviv, 79021, Ukraine)

E-mail: lviv-university@ukr.net

Постановка проблеми. Сучасна практика ведення бізнесу доводить, що практичною цінністю процесу планування (стратегічного планування, планування реалізації стратегії) та вибору оптимального варіанта інноваційного розвитку будь-якого підприємства в контексті забезпечення ефективного його функціонування та розвитку є проведення полікритеріальної економічної діагностики підприємства (поглибленої, експрес-діагностики) за часовим спрямуванням, включаючи діагностику факторів його інноваційного розвитку як часткову діагностичну ціль. Все це обумовлює доцільність, важливість та актуальність науково-практичного дослідження у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що значний науково-практичний внесок у формування та розвиток теоретичної і методико-прикладної інформаційної бази результатів досліджень у сфері інноваційного розвитку підприємств (суб'єктів господарювання) зробили такі науковці, як М. І. Бондаренко, К. Ю. Вергал, А. О. Волощук, А. Е. Воронкова, Н. В. Германюк, П. Ф. Друкер, І. О. Золотарьова, С. В. Князь, А. Й. Кобрин, О. В. Маджара, І. П. Миколайчук, В. М. Орлова, І. М. Підкамінний, Т. О. Пожуєва, С. А. Попель, М. Є. Рогоза, М. І. Русінко, Ж. В. Семчук, А. С. Тельнов, З. П. Урсова, А. І. Федулова, В. С. Ціпуринда, А. В. Череп, Л. А. Янковська та ін. [1–18].

Так, А. Й. Кобрин [1] дотримується думки, що під інноваційним розвитком підприємства слід розуміти структурований процес (складний, довгостроковий) якісно нових змін, пов'язаних із запровадженням економічних, організаційних, технічних, технологічних та інших інновацій [1, с. 153]. В контексті цього М. Є. Рогоза та К. Ю. Вергал [2] стверджують, що інноваційний розвиток – це здатність підприємства (суб'єкта господарювання) динамічно розвиватись за допомогою сформованої системи власних ресурсів і за рахунок використання наявного і / або можливого комп-

лексу відповідних (конкретних) дій (заходів) в часі, спрямованих на розробку, впровадження (ефективне, результативне), подальшу модифікацію нововведень [2, с. 18].

Водночас Л. О. Волощук [3] вважає, що інноваційний розвиток можна розглядати з позиції таких підходів: 1) макроекономічний (як рівнозначний науково-технічному прогресу); 2) результативний (як завершальний результат наукової чи науково-технічної діяльності); 3) процесний (як процес створення, впровадження та поширення нововведень) [3, с. 76].

Водночас Т. О. Пожуєва [4] зазначає, що інноваційний розвиток підприємства спирається на постійний (безперервний) пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства в умовах складного, рухомого та динамічного зовнішнього середовища його функціонування з метою розвитку підприємства та формування його перспективи [4, с. 105; 18].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, як свідчить аналіз літературних джерел [1–18] та діюча практика ведення бізнесу в Україні, недостатньо уваги приділено питанням (прикладним аспектам) діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства.

Метою статті є формування і розвиток теоретичних і методичних засад діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства в межах теорії і практики економіки й управління підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз літературних джерел за проблемою [1–18] дає змогу стверджувати, що у науковій літературі не до кінця розкрито сутність поняття та інструментарій діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства. У таких умовах виникає гостра потреба (необхідність) вивчення ключових особливостей управління інноваційним розвитком підприємства.

Так, з огляду на зазначене, доцільно зазначити наукову працю І. П. Миколайчук [5], у якій наведено модель управління інноваційним розвитком підприємства за компетентнісним підходом, побудова якої (моделі) включає (передбачає) такі послідовні дії (3 етапи), а саме:

1 етап – оцінювання компетенцій підприємства (передбачає визначення рівня інноваційної активності підприємства на основі коефіцієнта (показника), який розраховується як добуток експертної оцінки використання визначеного (конкретного) елементу інноваційного потенціалу у балах і коефіцієнта вагомості відповідного (визначеного) елементу інноваційного потенціалу);

2 етап – розрахунково-методичний (включає розрахунок інтегрального показника інноваційного потенціалу ключових (основних) компетенцій підприємства, який обчислюється як сума добутків коефіцієнта вагомості певного показника та стандартизованого значення певного часткового показника відповідного (визначеного) аналізованого підприємства);

3 етап – проектний (відображає процес формування організаційно-економічного механізму інноваційного потенціалу підприємства із визначенням перспективних шляхів (напрямів) його інноваційного розвитку з метою вдосконалення процесу управління цим розвитком) [5, с. 74].

У той же час Т. О. Пожуха [4] стверджує, що управління інноваційним розвитком підприємства має бути орієнтоване на вироблення інноваційних цілей і узгоджуватись із його можливостями для досягнення визначеної мети (очікуваного результату) діяльності підприємства. Водночас, враховуючи результати досліджень праці [4], встановлено, що до складу функцій управління інноваційним розвитком на рівні підприємства (мікрорівні) відносять: 1) аналіз зовнішнього середовища функціонування підприємства та прогнозування його розвитку (аналіз поточного стану ринкової кон'юнктури, прогнозування її розвитку тощо); 2) аналіз внутрішнього середовища підприємства (визначення сильних і слабких сторін діяльності підприємства [19], аналіз ефективності функціонування і тенденції його подальшого розвитку) [4, с. 106–107].

В контексті цього актуальною залишається думка А. О. Волощук [3], що ключовими складовими інноваційного розвитку підприємства є такі самостійні об'єкти управління та аналізу: 1) інноваційна діяльність підприємства [20]; 2) інноваційний потенціал підприємства; 3) якісні зміни стану підприємства [3, с. 78].

Звідси очевидно, що управління інноваційним розвитком підприємства являє собою складний, довгостроковий, безперервний процес якісно нових змін, пов'язаних зі створенням, впровадженням і поширенням нововведень (інновацій) з метою розвитку підприємства та формування його перспективи.

Варто також звернути увагу на те, що із наведеної інформації у науковій праці [6] з'ясовано, що фактори (чинники) впливу на інноваційний розвиток підприємства (будівельного) класифікують за такими ознаками: 1) за приналежністю до середовища (зовнішні, внутрішні); 2) за характером впливу (стимулюючі, стримуючі, нейтральні); 3) за ступенем формування (індивідуальні бізнес-фактори, фактори макроекономічного рівня, фактори мезорівня (регіонального, галузевого), фактори мікроекономічно-

го рівня); 4) за динамікою перебігу (статичні, динамічні); 5) за тривалістю дії (одноразові, періодичні, постійнодіючі); 6) за можливістю виміру (параметричні, непараметричні); 7) за змістом (економічні, неекономічні); 8) за можливістю контролю (контрольовані, неконтрольовані); 9) за причинно-наслідковими зв'язками (звичайні, непереборної дії, форс-мажорні) [6, с. 115].

У той же час А. І. Федулова [7] дотримується точки зору, що основними (визначальними) факторами (чинниками) впливу на стан інноваційної системи підприємства є інноваційний потенціал, інфраструктура, технологічна система та маркетингове забезпечення підприємства [7, с. 125]. Крім цього, І. М. Підкаминний та В. С. Ціпуринда [8] зазначають, що до ключових (базових) факторів впливу на інноваційний розвиток підприємства доцільно віднести [8]: 1) фактори узгодження цілей інноваційного розвитку та цілей розвитку зовнішнього середовища функціонування підприємства; 2) фактори узгодження потреб у ресурсах і інноваційних можливостей (здатності) підприємства; 3) фактори узгодження стратегії і тактики розподілу ресурсів відповідно до етапів (конкретних фаз) життєвого циклу підприємства; 4) фактори узгодження усіх видів процесів, що проходять на підприємстві за єдиним алгоритмом; 5) фактори узгодження комунікацій, функціональної діяльності між підрозділами (або філіями) підприємства; 6) фактори узгодження дій у системі регулювання і координації роботи підрозділів (або філій) підприємства; 7) фактори узгодження кадрової політики на підприємстві з урахуванням системи навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу; 8) фактори узгодження цілей і завдань підприємства з інтересами та потребами персоналу; 9) фактори узгодження комплексної системи якості підприємства (виробничої, конструктивної, маркетингу та послуг) та рівня задоволення потреб його споживачів; 10) фактори узгодження маркетингової політики підприємства; 11) фактори узгодження фінансової незалежності і перспективи та ресурсних можливостей підприємства [8].

Водночас заслуговує на увагу наукова праця [9], у якій зазначено, що на інноваційний розвиток підприємства впливають фактори внутрішнього середовища, фактори зовнішнього середовища, загальносистемні фактори, інформаційні фактори й інформаційно-комунікаційні фактори [9, с. 19–20].

Беручи до уваги наведене вище, доцільно також зазначити, що А. С. Тельнов і С. А. Попель [10] стверджують, що фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства у науковій літературі класифікують за такими ознаками: 1) за характером результативності впливу (позитивні та негативні фактори); 2) за силою впливу (фактори сильного впливу, фактори середнього впливу та фактори слабого впливу); 3) за рівнем економічного впливу (фактори макrorівня, фактори мезорівня та фактори мікрорівня) [10, с. 7].

У той же час А. В. Череп, З. П. Урусова та А. А. Урусов [11] вважають, що інновації здійснюються під впливом економічних (Е), організаційних (О), інституціональних (І) та технологічних (Т) факторів. Тут варто наголосити на тому, що оптимальне поєднання факторів Е, О, І та Т створює умови для ефективного та результативного впровадження і використання нововведень [11, с. 85].

Своєю чергою, у літературному джерелі [13] зазначено, що значний вплив на інноваційний розвиток підприємства мають економічні та соціальні фактори. Так, основними соціальними факторами інноваційного розвитку підприємства є: частка (питома вага) потенційних споживачів; кількість наявної та потенційної робочої сили; рівень кваліфікації працівників (управлінського персоналу, робітників); рівень творчих здібностей і характер мислення; джерела інноваційних ідей; організаційна культура; стиль керівництва; система мотивації і стимулювання; кількість партнерів підприємства тощо. Водночас до економічних факторів інноваційного розвитку підприємства відносять: стан економічних процесів; економічні відносини; систему оподаткування та рівень якості «економічного законодавства»; рівень і масштаби економічної підтримки окремих галузей чи суб'єктів господарювання (підприємств); стан загальної ринкової кон'юнктури національного ринку; інвестиційні процеси; рівень бюрократизації; ставки банківського проценту; систему ціноутворення та рівень регулювання цін; доступність і вартість ресурсів тощо [13, с. 95–96].

Водночас Н. В. Германюк [14] вважає, що трудовий (освітньо-фаховий) потенціал є одним із ключових факторів інноваційного розвитку підприємства, оскільки без знань, вмінь і навиків його працівників неможливе здійснення інноваційної діяльності підприємством (впровадження нових технологічних процесів, виробництво інноваційних видів продукції) [14].

Крім цього, теорія та практика ведення бізнесу (рис. 1 [21]) доводить, що сьогодні досить високими темпами зростає рівень впливу негативних факторів на функціонування (діяльність) українських підприємств, що є однією із ключових причин гальмування їх інноваційного розвитку.

Тут актуальною залишається твердження науковця [12], що сьогодні інноваційний розвиток підприємств стримують такі чинники, як низький рівень (обмеженість) фінансування, правові й організаційні проблеми, низький рівень освітньо-фахового потенціалу персоналу підприємств, низький рівень науково-технічної підтримки з боку держави й інших організацій. Водночас з'ясовано, що на інноваційний розвиток підприємств суттєво впливає:

- 1) вибір державної інноваційної політики;
- 2) розробка стратегії економічного розвитку [12, с. 36].

Встановлено, що процес реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємства тісно залежить від факторів впливу на цей розвиток.

У цьому контексті варто також зауважити, що під стратегією інноваційного розвитку підприємства розуміється процес зміни стану підприємства шляхом впровадження інновацій (нововведень) різного спрямування (управлінських, технологічних, продуктових, організаційних тощо), що є основою формування конкурентоспроможності й інвестиційної привабливості підприємства на ринку [15, с. 82]. Водночас з'ясовано, що основними чинниками (факторами) впливу на підприємство з огляду вибору інноваційної стратегії є:

- 1) визначальні (рівень ставлення до нововведень; рівень ризику; стан і рівень інноваційної політики; рівень стратегічної позиції; рівень актив-

ності здійснення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт);



Рис. 1. Список найкращих країн для ведення бізнесу станом на 01.01.2017 р.

Джерело: [21]

- 2) доповнюючі (фактор часу; сфера застосування; функціональність; масштабність тощо) [2, с. 29].

Беручи до уваги наведене вище, варто також зазначити, що діагностика діяльності підприємства – це різновид управлінської діяльності, спрямованої на: 1) встановлення та дослідження внутрішнього стану підприємства; 2) виявлення проблем (наявних, можливих) ефективного функціонування та розвитку підприємства; 3) пошук шляхів вирішення і / або уникнення проблем діяльності та розвитку підприємства [16].

Таким чином, результати досліджень літературних джерел [1–21] за окресленою проблемою дають можливість стверджувати, що:

1. Діагностика факторів інноваційного розвитку підприємства являє собою процес ідентифікації, аналізу та визначення рівня впливу факторів (по-

зитивних, негативних) на процеси інноваційного розвитку підприємства з метою виявлення та вирішення проблем (наявних, можливих) гальмування його інноваційної активності (впровадження нових технологічних процесів, виробництво інноваційних видів продукції тощо) в контексті забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства.

2. Ключовими бізнес-індикаторами системи діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства є показники, які відображають основні фактори інноваційного розвитку, а саме: показник інноваційного розвитку (Π_{IP}); показник інноваційної активності персоналу (Π_{IAP}); показник забезпеченості підприємства нематеріальними активами ($\Pi_{ЗНА}$); показник майна, необхідного для інноваційного розвитку (Π_M); показник просування інноваційних видів продукції на ринок ($\Pi_{ПП}$) – формули (1)–(5) [1, с. 156; 18]:

$$\Pi_{IP} = C_{IHB}^{IHH} / C_{IHB}^{ЗАГ}, \quad (1)$$

де C_{IHB}^{IHH} – обсяг інвестицій підприємства на впровадження і поширення інновацій, навчання і підготовку працівників (управлінського персоналу, робітників), пов'язаних з інноваціями;

$C_{IHB}^{ЗАГ}$ – загальний обсяг всіх інвестицій підприємства;

$$\Pi_{IAP} = K_{IP}^{IHH} / K_{IP}^{ЗАГ}, \quad (2)$$

де K_{IP}^{IHH} – кількість працівників, задіяних у впровадженні нових технологічних процесів і виробництві інноваційних видів продукції;

$K_{IP}^{ЗАГ}$ – загальна кількість працівників на підприємстві;

$$\Pi_{ЗНА} = B_{НА} / B_A^{ЗАГ}, \quad (3)$$

де $B_{НА}$ – вартість нематеріальних активів підприємства, зокрема інтелектуальна вартість і права на неї;

$B_A^{ЗАГ}$ – загальна вартість активів підприємства;

$$\Pi_M = B_M^{IHH} / B_M^{ЗАГ}, \quad (4)$$

де B_M^{IHH} – вартість машин і устаткування, що необхідні для впровадження інновацій;

$B_M^{ЗАГ}$ – загальна вартість машин і устаткування підприємства;

$$\Pi_{ПП} = M_P^{IHH} / M_P^{ЗАГ}, \quad (5)$$

де M_P^{IHH} – місткість ринку, що заповнений інноваційними видами продукції;

$M_P^{ЗАГ}$ – загальна місткість ринку продукцією.

Для довідки: на рис. 2 наведено інфографіку «гарячих точок» впровадження інновацій компаніями у світі станом на 01.01.2017 р.

Що стосується України, то в період 2010–2015 рр. спостерігалось зростання кількості промислових підприємств, що впроваджували інновації, за винятком 2012 р. Так, у 2015 р. питома вага підприємств, що впроваджували інновації зросла на 3,7 %, порівняно із 2010 р. Що сто-

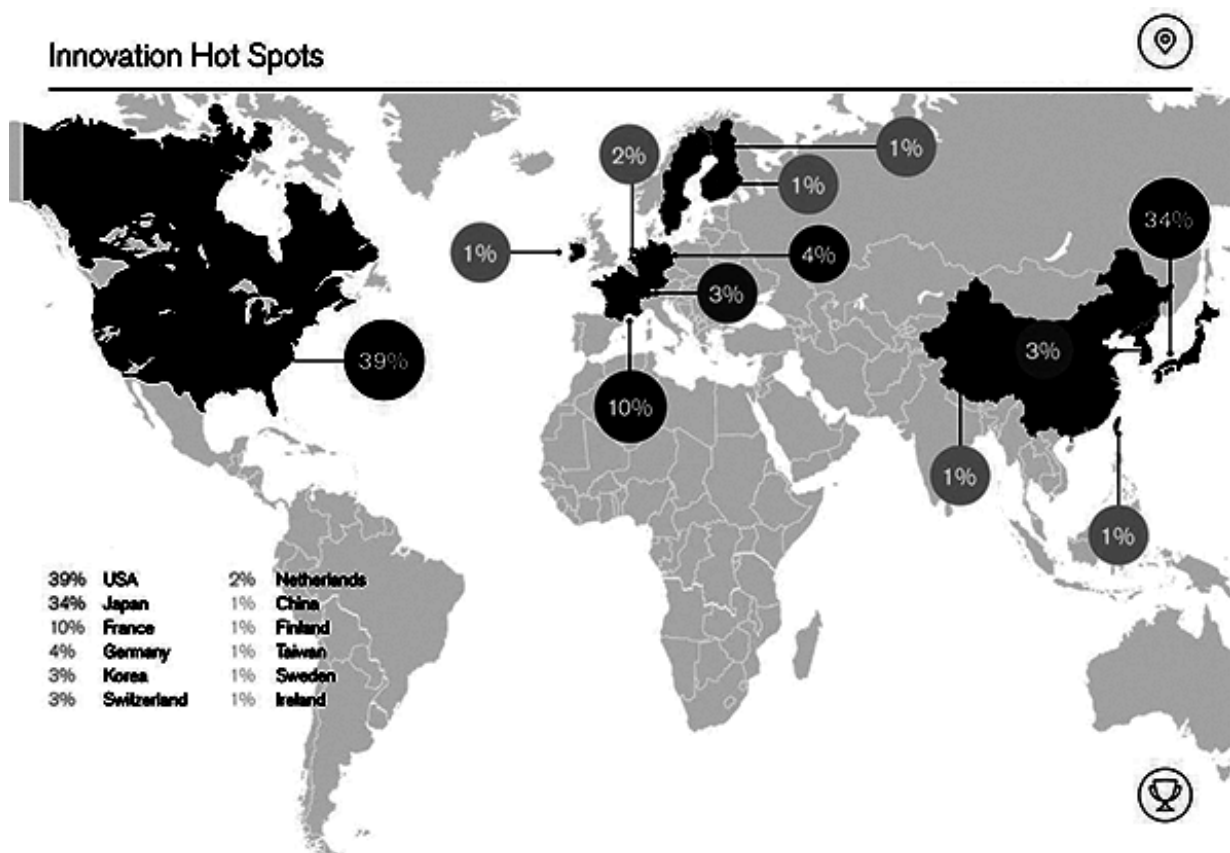


Рис. 2. «Гарячі точки» впровадження інновацій компаніями у світі станом на 01.01.2017 р.

Джерело: [22]

сується впровадження нових технологічних процесів, то тут відбулася протилежна тенденція – кількість процесів у 2015 р. порівняно із 2010 р. скоротилася на 826 одиниць. Зокрема, відбулося скорочення маловідходних, ресурсозберігаючих – на 21 одиницю. На противагу новим технологічним процесам відбувся значний приріст виробництва інноваційних видів продукції – із 2408 найменувань у 2010 р. до 3136 – у 2015 р., тобто на 728 найменувань. Із них нових видів техніки збільшилось на 303 найменування

(табл. 1) [23]. Що стосується обсягів реалізації інноваційної промислової продукції, то протягом 2010–2015 рр. спостерігається чітка спадна тенденція частки інноваційної промислової продукції у загальному обсязі реалізації промислової продукції – із 3,8 % у 2010 р. до 1,4 % – у 2015 р. (рис. 3) [23].

Отже, виходячи із результатів аналізу інформаційної бази дослідження [1–23], можна сформулювати такі загальні **висновки** та пропозиції:

Таблиця 1

Впровадження інновацій на промислових підприємствах в Україні за 2010–2015 рр.

Роки	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Впроваджено нових технологічних процесів, од.	Темп приросту	У т.ч. маловідходні, ресурсозберігаючі	Темп приросту	Освоєно виробництво інноваційних видів продукції, од.	Темп приросту	з них нові види техніки	Темп приросту
2010	11,5	2043	-	479	-	2408	-	663	-
2011	12,8	2510	0,23	517	0,08	3238	0,34	897	0,35
2012	13,6	2188	-0,13	554	0,07	3403	0,05	942	0,05
2013	13,6	1576	-0,28	502	-0,09	3138	-0,08	809	-0,14
2014	12,1	1743	0,11	447	-0,11	3661	0,17	1314	0,62
2015	15,2	1217	-0,30	458	0,02	3136	-0,14	966	-0,26

Джерело: сформовано авторами на основі [23]

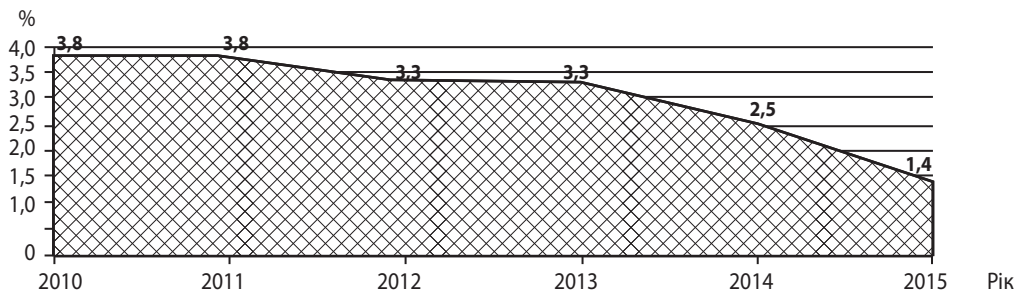


Рис. 3. Динаміка питомої ваги реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі реалізації промислової продукції в Україні за 2010–2015 рр., %

Джерело: сформовано на основі [23]

1. Управління інноваційним розвитком підприємства являє собою складний, довгостроковий, безперервний процес якісно нових змін, пов'язаних із створенням, впровадженням і поширенням нововведень (інновацій) з метою розвитку підприємства та формування його перспективи.
2. Діагностика факторів інноваційного розвитку підприємства – це процес ідентифікації, аналізу та визначення рівня впливу факторів (позитивних, негативних) на процеси інноваційного розвитку підприємства з метою виявлення та вирішення проблем (наявних, можливих) гальмування його інноваційної активності (впровадження нових технологічних процесів, виробництво інноваційних видів продукції тощо) в контексті забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства.
3. Ключовими бізнес-індикаторами системи діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства є показники, які відображають основні фактори інноваційного розвитку: показник інноваційного розвитку; показник інноваційної активності персоналу; показник забезпеченості підприємства нематеріальними активами; показник майна, необхідного для інноваційного розвитку; показник просування інноваційних видів продукції на ринок.
4. Перспективою подальших розвідок у цьому науковому напрямі є розробка системи часткових діагностичних цілей полікритеріальної системи діагностики діяльності підприємств із урахуванням діагностики факторів інноваційного розвитку підприємства як часткової діагностичної цілі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кобрин Л. Й. Діагностика факторів інноваційного розвитку підприємства. *Наукові записки: наук.-техн. збірник*. 2016. № 1 (52). С. 152–157.
2. Рогоза М. Є. Вергал К. Ю. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: моделі та механізми: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 136 с.
3. Волощук Л. О. Інноваційний розвиток промислового підприємства: сутність та проблеми аналітичного забезпечення в умовах індикативного управління. *Бізнес Інформ*. 2014. № 11. С. 75–79.
4. Пожуєва Т. О. Сучасні підходи до управління інноваційною діяльністю підприємства. *Економіка і регіон*. 2014. № 1 (44). С. 103–109.
5. Миколайчук І. П. Дослідження впливу факторів інноваційного розвитку на формування компетенцій підприємства. *Чернігівський науковий часопис*. Серія 1: Економіка і управління. 2015. № 1 (6). С. 71–76.
6. Русінко М. І. Класифікація факторів впливу на інноваційний розвиток будівельного підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 9-1, Ч. 4. С. 113–117.
7. Федулова Л. І. Концептуальні засади управління інноваційним розвитком підприємств. *Маркетинг і менеджмент*. 2014. № 2. С. 122–135.
8. Підкамінний І. М., Ціпуринда В. С. Системні фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2011. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>
9. Золотарьова І. О., Краснікова В. Ю. Аналіз факторів та методологій інноваційного розвитку підприємств. *Системи обробки інформації*. 2011. Вип. 7 (97). С. 19–21.
10. Тельнов А. С., Попель С. А. Інноваційна діяльність: аналіз чинників впливу на макро-, мезо-, мікроекономічних рівнях. *Інноваційна економіка*. 2012. № 10. С. 6–13.
11. Череп А. В., Урусова З. П., Урусов А. А. Фактори інноваційного розвитку підприємств України. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва*. Серія: Економічні науки. 2014. № 3. С. 84–89.
12. Бондаренко М. І., Сидорчук І. П. Фактори впливу на інноваційний розвиток промислових підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія: Економічні науки. 2014. № 3, т. 1. С. 35–37.
13. Маджара О. В. Соціально-економічні фактори гальмування інноваційних процесів на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Економіка. 2011. Спецвип. 33, ч. 4. С. 94–98.
14. Германюк Н. В. Трудовий потенціал як фактор інноваційного розвитку підприємства. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 4. С. 50–55.
15. Орлова В. М. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Економічний нобелівський вісник*. 2015. № 1 (8). С. 79–85.
16. Воронкова А. Е. Конкурентоспроможність підприємства: механізм управління та діагностика. *Економіка промисловості*. 2009. № 3. С. 133–137.
17. Друкер П. Ф. Рынок: как выйти в лидеры. Практика и принципы. М.: Прогресс, 1992. 364 с.
18. Кузьмін О. Є., Князь С. В., Вівчар О. Й., Мельник Л. І. Активізування інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств: монографія. Львів: ТзОВ "Укрпол", 2005. 250 с.
19. Скриньковський Р. М., Семчук Ж. В., Гарасим Л. С. Діагностика внутрішнього середовища підприємства в контексті вивчення сильних і слабких його сторін // Ефективна економіка. 2016. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>
20. Скриньковський Р. М. Система діагностики інноваційної діяльності підприємства: концепція та інструментарій. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. Вип. 2. С. 705–708.
21. У яких країнах найкраще вести бізнес: інфографіка. URL: <http://tsn.ua/groshi/u-yakih-krayinah-nakrasche-vesti-biznes-infografika-855545.html> (10.01.2017 р.).
22. Which companies lead the world in innovation. URL: <https://twitter.com/webofscience> (10.01.2017 р.)
23. Державна служба статистики України: офіц. сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

REFERENCES

- Bondarenko, M. I., and Sydorchuk, I. P. "Faktory vplyvu na innovatsiyni rozvytok promyslovykh pidpriemstv" [Factors of influence on innovative development of industrial enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky vol. 1, no. 3* (2014): 35-37.
- Cherep, A. V., Urusova, Z. P., and Urusov, A. A. "Faktory innovatsiynoho rozvytku pidpriemstv Ukrainy" [Factors of innovative development of enterprises of Ukraine]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu im. V. V. Dokuchaieva. Serii: Ekonomichni nauky, no. 3* (2014): 84-89.
- Druker, P. F. *Rynok: kak vytyi v lidery. Praktika i printsipy* [Market: how to become a leader. Practice and principles]. Moscow: Progress, 1992.
- Fedulova, L. I. "Kontseptualni zasady upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstv" [Conceptual bases of management of innovative development of enterprises]. *Marketynh i menedzhment, no. 2* (2014): 122-135.
- Hermaniuk, N. V. "Trudovy potentsial yak faktor innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva" [Labor potential as a factor of innovative development of enterprise]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: Aktualni pytannia nauky i praktyky, no. 4* (2015): 50-55.
- Kobryn, L. I. "Diahnostyka faktoriv innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva" [Diagnostics of factors of innovative development of enterprise]. *Naukovi zapysky, no. 1* (52) (2016): 152-157.
- Kuzmin, O. Ye. et al. *Aktyvizuvannya investytsiinoi ta innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv* [Activation of investment and innovation activity of enterprises]. Lviv: Ukrpol, 2005.
- Madzhara, O. V. "Sotsialno-ekonomichni faktory halmuvannya innovatsiinykh protsesiv na pidpriemstvi" [Socio-economic factors inhibiting innovation processes in the enterprise]. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika vol. 4, no. 33* (2011): 94-98.
- Mykolaichuk, I. P. "Doslidzhennia vplyvu faktoriv innovatsiynoho rozvytku na formuvannya kompetentsii pidpriemstva" [A study of the impact of innovation factors on formation of competencies of the enterprise]. *Chernihivskiy naukoviy chasopys. Serii 1: Ekonomika i upravlinnia, no. 1* (6) (2015): 71-76.
- Orlova, V. M. "Stratehiia innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva" [The strategy of innovative development of the enterprise]. *Ekonomichnyi nobelivskiy visnyk, no. 1* (8) (2015): 79-85.
- Oftsiniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Pidkaminnyi, I. M., and Tsipurynda, V. S. "Systemni faktory vplyvu na innovatsiyni rozvytok pidpriemstva" [Systemic factors of influence on innovative development of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*. <http://www.economy.nayka.com.ua>

Pozhuieva, T. O. "Suchasni pidkhody do upravlinnia innovatsiinoi diialnistiu pidpriemstva" [Modern approaches to management of innovative activity of the enterprise]. *Ekonomika i rehion*, no. 1 (44) (2014): 103-109.

Rusinko, M. I. "Klasyfikatsiia faktoriv vplyvu na innovatsiinyi rozvytok budivelnoho pidpriemstva" [Classification of factors of influence on innovative development of construction enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky* vol. 4, no. 9-1 (2014): 113-117.

Rohoza, M. Ye., and Verhal, K. Yu. *Stratehichni innovatsiinyi rozvytok pidpriemstv: modeli ta mekhanizmy* [Strategic innovation development of enterprises: models and mechanisms]. Poltava: RVV PUET, 2011.

Skrynkovskiy, R. M., Semchuk, Zh. V., and Harasym, L. S. "Diahnostyka vnutrishnyoho seredovyshcha pidpriemstva v konteksti vyvchennia silnykh i slabkykh yoho storin" [Diagnosis of internal environment of the enterprise in the context of studying the strong and weak sides]. <http://www.economy.nayka.com.ua>

Skrynkovskiy, R. M. "Systema diahnostyky innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva: kontseptsii ta instrumentarii" [System of diagnostics of the innovation activity of the enterprise: concept and tools]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. <http://global-national.in.ua>

Telnov, A. S., and Popel, S. A. "Innovatsiina diialnist: analiz chynnykiv vplyvu na makro-, mezo-, mikroekonomichnykh rivniakh" [Innovative activities: analysis of factors influencing mac-

ro-, meso-, and microeconomic levels]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 10 (2012): 6-13.

"U yakykh krainakh naikrashche vesty biznes. Infografika" [Which countries are best to do business. Infographics]. <http://tsn.ua/groshi/u-yakih-krayinah-nakrasche-vesti-biznes-infografika-855545.html>

Voloshchuk, L. O. "Innovatsiinyi rozvytok promyslovoho pidpriemstva: sutnist ta problemy analitychnoho zabezpechennia v umovakh indykatyvnoho upravlinnia" [Innovative development of industrial enterprise: substance and problems of analytical support under conditions of indicative management]. *Biznes Inform*, no. 11 (2014): 75-79.

Voronkova, A. E. "Konkurentospromozhnist pidpriemstva: mekhanizm upravlinnia ta diahnostyka" [The competitiveness of the enterprise: mechanism for control and diagnostics]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 3 (2009): 133-137.

"Which companies lead the world in innovation?" <https://twitter.com/webofscience>

Zolotaryova, I. O., and Krasnikova, V. Yu. "Analiz faktoriv ta metodologii innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv" [Analysis of the factors and methodology of innovative development of enterprises]. *Systemy obrobky informatsii*, no. 7 (97) (2011): 19-21.